प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर
प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, हेल्थ इन्स्पेक्सन समूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, जनस्वास्थ्य प्रशासक वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखाः यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार तीन चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्कः २००

द्वितीय चरणः गुणमापक परीक्षण (Competency Test)- मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) पूर्णाङ्कः २०

तृतीय चरणः अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्कः ३०

<u>परीक्षा योजना (Examination Scheme)</u>

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा (Written Examination)

पत्र	विषय		खण्ड	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अङ्कभार	समय
प्रथम	प्रशासन, व्यवस्थापन र कानून	प्रशासन र व्यवस्थापन	A	१००	४०	विषयगत- छोटो उत्तर	४ प्रश्नx५ अङ्क=२०	३ घण्टा
		समसामयिक कानून	B				४ प्रश्नx५ अङ्क=२०	
		सेवासँग सम्बद्ध कानून र अन्य	C				४ प्रश्नx५ अङ्क=२०	
	सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय		D			विषयगत- लामो विश्लेषणात्मक	२ प्रश्नx१० अङ्क=२०	
						विषयगत- समस्या समाधानमूलक	१ प्रश्नx२० अङ्क=२०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		A	१००	४०	विषयगत-लामो तथा विश्लेषणात्मक समीक्षा	१ प्रश्नx१० अङ्क=१० १ प्रश्नx१५ अङ्क=१५	३ घण्टा
			B				१ प्रश्नx१० अङ्क=१० १ प्रश्नx१५ अङ्क=१५	
			C				१ प्रश्नx१० अङ्क=१० १ प्रश्नx१५ अङ्क=१५	
			D			समस्या समाधानमूलक मामिला विश्लेषण	१ प्रश्नx२५ अङ्क=२५	

द्वितीय चरणः कौशल/गुणमापक परीक्षण (Competency Test)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation)	२०	व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरण (Individual Presentation)	३० मि.

तृतीय चरणः अन्तर्वार्ता (Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०	अन्तर्वार्ता	-

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण, द्वितीय चरण र तृतीय चरण गरी तीन चरणमा विभाजन गरिएको छ।

२. लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक भाषा हुनेछ। तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग गर्न सकिने छ।

३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।

४. प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा अलग-अलग दिनमा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।

५. प्रत्येक पत्रको प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । **तर प्रथम पत्रको खण्ड (D) का लागि दुई वटा उत्तरपुस्तिका हुनेछ ।**

६. पाठ्यक्रममा समावेश भएका विषयवस्तुमा कोशी प्रदेश तथा नेपालको सन्दर्भ जोडी प्रश्नहरू सोध्न सकिनेछ।

७. माथि परीक्षा योजनामा उल्लिखित प्रथम चरणको लिखित परीक्षाको प्रथम तथा द्वितीय पत्रको खण्ड (D) मा उल्लिखित समस्या समाधानमूलक प्रश्नमा पाठ्यक्रममा उल्लेख भएको कुनै विषयको विषयगत मुद्दा (Issues) समावेश गरिएको हुनेछ। प्रश्नले उठान गर्न खोजेका विषयवस्तुमा आधारित भई समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकतानुसार निम्नानुसार ४ भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्ने छ।

   क. पहिलो भागमा समस्याको पहिचान र संक्षिप्त टिप्पणी।

   ख. दोस्रो भागमा विषयवस्तुका सन्दर्भमा विद्यमान व्यवस्था, नीति, कानुन र कार्यक्रम।

   ग. तेस्रो भागमा विद्यमान समस्या र समाधानका लागि सुझाव।

   घ. चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन तरिका।

८. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार परीक्षा योजनामा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ।

९. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा तीन महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

१०. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सहभागी गराइने छ। साथै द्वितीय चरणको परीक्षामा सहभागी भएपछि मात्र तृतीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइने छ।

११. द्वितीय चरणको मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) को लागि प्रथम र द्वितीयपत्रको विषयगत मुद्दा (Issues) मा आधारित परिस्थितिजन्य (Situational) विषय समावेश गरिएको हुनेछ। मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) तयारीका लागि १ घण्टा १५ मिनेटको समय हुनेछ।

१२. द्वितीय चरणको मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) र अन्तर्वार्ता साथसाथै वा अलग अलग समयमा सञ्चालन गर्न सकिने छ।

१३. द्वितीय चरणको मामिला प्रस्तुतीकरण विषयको पूर्णाङ्कमा उम्मेदवारको मामिला प्रस्तुतीकरण तयारी र व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरणका आधारमा मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

पाठ्यक्रम लागू मितिः २०८२/६/७

नोटः प्रथमपत्रको प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A				खण्ड B				खण्ड C			खण्ड D		
इकाइ	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२.१-१२.११	१२.१२-१२.२२	१२.१-१२.२२
पूर्णाङ्क	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	१०	१०	२०
प्रश्न संख्या	१	१	१	१	१	१	१	१	२	१	१	१	१	१

द्वितीय पत्रको विषयगत प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A		खण्ड B		खण्ड C		खण्ड D
इकाइ	१		२		३		१-३
पूर्णाङ्क	१५	१०	१०	१५	१०	१५	२५
प्रश्न संख्या	१	१	१	१	१	१	१

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, हेल्थ इन्स्पेक्सन समूह, अधिकृतस्तर नवौं तह,

जनस्वास्थ्य प्रशासक वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र

खण्ड: (A) प्रशासन र व्यवस्थापन

(४ प्रश्न × ५ अंक = २० अंक)

१. राज्य, सरकार, लोकतन्त्र र मानव अधिकार

१.१ राज्यशक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलन तथा नियन्त्रण (Power Sharing, Separation of Power & Check and Balance)

१.२ सरकारको कार्यक्षेत्र र भूमिका (Scope & Roles of Government)

१.३ सङ्घीय प्रणाली: नेपालमा प्रशासनिक संघीयता र वित्तीय संघीयता (Federal System: Administrative & Fiscal Federalism in Nepal)

१.४ सार्वजनिक नीति विश्लेषण, तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन (Public Policy Analysis, Formulation, Implementation, Monitoring & Evaluation)

१.५ लोकतन्त्रका मूल्यहरू (Core values) र नेपालमा यसको अवस्था

१.६ समावेशी लोकतन्त्र (Inclusive Democracy)

१.७ कानूनको शासन र मानव अधिकार (Rule of Law & Human Rights)

१.८ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व (Principle of Representation & Proportional Representation)

१.९ सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा (Social Justice & Social Security)

१.१० आरक्षण (Reservation), सकारात्मक विभेद (Positive Discrimination), विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management) र यसका अवसर तथा चुनौतीहरू

२. सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन

२.१ सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापनको अवधारणा, सिद्धान्त र नवीनतम प्रवृत्तिहरू (Concept, Principle & New Trends)

२.२ प्रशासन र राजनीति बीचको अन्तरसम्बन्ध (Inter-relationship between Administration & Politics/Politics-Administration Dichotomy)

२.३ व्यवस्थापक एवं प्रशासकको कार्य, भूमिका र सीपहरू (Functions, Roles & Skills)

२.४ व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू: उत्प्रेरणा (Motivation), मनोबल (Morale), नेतृत्व (Leadership), नियन्त्रण (Control), समन्वय (Co-ordination), निर्णय प्रक्रिया (Decision Making Process), समूह गतिशीलता (Group Dynamics), संगठनात्मक व्यवहार (Organizational Behavior), समूहकार्य (Group Work), कार्य संस्कृति (Work Culture)

२.५ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र सूचना प्रविधिको उपयोग (Management Information System & Use of Information Technology)

२.६ गुनासो व्यवस्थापन (Grievance Handling), तनाव व्यवस्थापन (Stress Management), सूचना व्यवस्थापन र समय व्यवस्थापन (Information Management & Time Management)

२.७ वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरू (Negotiation & Agreement Skills)

३. आर्थिक प्रशासन, सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन र विकासका आयाम तथा पक्षहरू

३.१ आर्थिक प्रशासन, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन

३.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन (सार्वजनिक आय, खर्च तथा ऋण)

३.३ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र लेखापरीक्षण (Internal Control Mechanism & Audit)

३.४ नेपालमा योजनाबद्ध विकास (Planned Development) र चालू आवधिक योजना (Current Periodic Plan)

३.५ विकासका आयामहरुः मानव विकास (Human Development), दिगो विकास (Sustainable Development), समावेशी विकास (Inclusive Development), गरिबी निवारण (Poverty Alleviation/Eradication), विश्वव्यापीकरण र स्थानीयकरण (Globalization & Localization), लैङ्गिक सवाल (Gender Issues)

३.६ वातावरण, जनसङ्ख्या, रोजगार र बसाँइसराई

३.७ जलवायु परिवर्तन (Climate Change), जलवायु परिवर्तनले सामाजिक जीवनमा पारेको प्रभाव र अनुकूलन (Impact & Adaptation)

३.८ प्रकोप/विपद् व्यवस्थापन (Disaster Management)

३.९ नेपालमा विकासका चुनौती तथा राष्ट्रिय विकासका मुद्दा/सवालहरू (Challenges & Issues)

४. शासकीय सुधार, सुशासन र व्यावसायिकता

४.१ नेपालमा शासकीय/प्रशासन सुधारका प्रयास र चुनौतीहरू

४.२ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता र आधारभूत मान्यताहरू

४.३ सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहिता (Good Governance, Transparency & Accountability)

४.४ सदाचार, व्यावसायिक नैतिकता र मूल्यहरू (Integrity, Ethics & Values)

४.५ सम्पत्ति शुद्धीकरण (Money Laundering) र भ्रष्टाचार निवारण (Prevention of corruption)

४.६ विद्युतीय शासन (E-Governance)

४.७ सार्वजनिक सेवा प्रवाह- यसका नवीनतम अभ्यास र नवप्रवर्तन (New Trends & Innovation)

खण्ड: (B) समसामयिक कानून

(४ प्रश्न × ५ अंक = २० अंक)

५. नेपालको संविधान, भ्रष्टाचार निवारण ऐन २०५९, सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४, सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५, प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश), प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०७७ (कोशी प्रदेश)

६. निजामती सेवा ऐन, २०४९, निजामती सेवा नियमावली, २०५०, प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ (कोशी प्रदेश), प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०८१ (कोशी प्रदेश), स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० (कोशी प्रदेश)

७. प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश), प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०१३, प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ (कोशी प्रदेश), संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय र अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७, सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४, सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश)

८. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ (कोशी प्रदेश), प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७९ (कोशी प्रदेश), सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४, प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७७ (कोशी प्रदेश)

खण्ड: (C) सेवासँग सम्बद्ध कानून र अन्य

(४ प्रश्न × ५ अंक = २० अंक)

९. ऐन तथा नियमावली:

९.१ जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५, तथा जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०७७

९.२ सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य अधिकार ऐन, २०७५ तथा सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य अधिकार नियमावली, २०७७

९.३ आमाको दूधलाई प्रतिस्थापन गर्ने वस्तु (बिक्री वितरण नियन्त्रण) ऐन, २०४९

९.४ औषधी ऐन, २०३५, औषधी स्तर नियमावली २०४३, औषधी दर्ता नियमावली, २०३८ तथा औषधी जाँचबुझ तथा निरीक्षण नियमावली, २०४०

९.५ नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ तथा नेपाल स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५

९.६ संक्रामक रोग ऐन, २०२०, खोप ऐन, २०७२ तथा नियमावली, २०७४

९.७ स्वास्थ्यकर्मी तथा स्वास्थ्य संस्थाको सुरक्षा सम्बन्धी ऐन, २०६६ तथा स्वास्थ्यकर्मी तथा स्वास्थ्य संस्थाको सुरक्षा सम्बन्धी नियमावली, २०६९

९.८ स्वास्थ्य बीमा ऐन, २०७४ तथा स्वास्थ्य बीमा नियमावली, २०७५

९.९ सूर्तिजन्य पदार्थ (नियन्त्रण र नियमन गर्ने) ऐन, २०६८ तथा सूर्तिजन्य पदार्थ (नियन्त्रण र नियमन गर्ने) नियमावली २०६८

९.१० आयोडिनयुक्त नून (उत्पादन तथा बिक्री वितरण) ऐन, २०५५

९.११ नेपाल मेडिकल काउन्सिल ऐन, २०२० तथा नेपाल मेडिकल काउन्सिल नियमावली, २०२४

९.१२ परिषद् ऐन : नेपाल फार्मेसी परिषद् ऐन, २०५७, नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद् ऐन, २०४७, नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद् ऐन, २०५३ नेपाल नर्सिङ परिषद् ऐन, २०५२, आयुर्वेद चिकित्सा परिषद् ऐन, २०४५

९.१३ मानव शरीरको अंग प्रत्यारोपण (नियमित तथा निषेध) ऐन, २०५५ तथा मानव शरीरको अंग प्रत्यारोपण (नियमित तथा निषेध) नियमावली, २०७३

९.१४ लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३

९.१५ राष्ट्रिय चिकित्सा शिक्षा ऐन, २०७५ तथा राष्ट्रिय चिकित्सा शिक्षा नियमावली, २०७७

१०. सम्बद्ध नीति

१०.१ हालको राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति तथा प्रादेशिक स्वास्थ्य नीति, २०८२ (कोशी प्रदेश) {Current National Health Policy and Provincial Health Policy, 2082 (Koshi)}

१०.२ राष्ट्रिय जनसंख्या नीति, २०८२

१०.३ राष्ट्रिय स्वास्थ्य अनुसन्धान नीति (National Health Research Policy of Nepal)

१०.४ राष्ट्रिय स्वास्थ्य प्रयोगशाला नीति, २०६९ (National Health Laboratory Policy of Nepal, 2069)

१०.५ राष्ट्रिय रक्त नीति (National Blood Policy)

१०.६ राष्ट्रिय औषधी नीति (National Drug Policy)

१०.७ राष्ट्रिय पोषण नीति तथा रणनीति (National Nutrition Policy & Strategy)

१०.८ राष्ट्रिय मुख स्वास्थ्य नीति (National Oral Health Policy)

१०.९ स्वास्थ्य सेवा गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने नीति (Quality Assurance Policy)

१०.१० हालको स्वास्थ्य प्रविधि नीति (Current Health Care Technology Policy)

११. अन्य (रणनीति, मापदण्ड, कार्यविधि, निर्देशिका आदि)

११.१ आधारभूत अस्पताल संचालन मापदण्ड, २०८१

११.२ स्वास्थ्य सेवाको पहुँच बाहिर परेकाहरूलाई समेट्ने राष्ट्रिय रणनीति, २०७३-२०८८(National Strategy for Reaching the Unreached, 2016-2030)

११.३ राष्ट्रिय एनेमिया नियन्त्रण रणनीति (National Anemia Control Strategy)

११.४ Vulnerability and Adaptation Assessment of Climate Sensitive Diseases and Health Risks in Nepal

११.५ Health Sector Information System National Strategy (स्वास्थ्य क्षेत्र सूचना प्रणाली राष्ट्रिय रणनीति)/ HMIS Roadmap

११.६ National Adolescent Health and Development Strategy (राष्ट्रिय किशोर स्वास्थ्य तथा विकास रणनीति)

११.७ राष्ट्रिय प्रतिजैविक प्रतिरोध कार्ययोजना (२०२४–२०२८) तथा उपचार मार्गदर्शन, २०२३ (National Action Plan on Antimicrobial Resistance (2024-2028) तथा National Antimicrobial Treatment Guidelines, 2023)

११.८ प्रतिजैविक प्रतिरोध राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०८०/०८१-२०८४/०८५(National Action Plan of AMR, 2080/081-2084/085)

११.९ जलनको सघन उपचार सेवा विस्तार गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

११.१० स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने कार्यविधि, २०७९

११.११ नेपाल स्वास्थ्य क्षेत्र-रणनीतिक योजना (२०७९/०८०-२०८७/०८८)

११.१२ National Health Financing Strategy 2080- 2090

११.१३ Population Perspective Plan, 2081

११.१४ Health Sector Gender equality and social inclusion Strategy, 2066

११.१५ दश वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको लागि निःशुल्क विशेषज्ञ चिकित्सकीय सेवा सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०८० (कोशी प्रदेश)

११.१६ बिपन्न नागरिक औषधी उपचार कार्यक्रम अन्तर्गत हेमोडायलाईसिस सम्बन्धी चेकलिष्ट र मापदण्ड (कोशी प्रदेश)

खण्ड: (D) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

(२ प्रश्न × १० अंक = २० अंक)

(१ प्रश्न × २० अंक = २० अंक)

12.1 प्रादेशिक स्वास्थ्य मन्त्रालयको संगठन संरचना (Organizational structure of Provincial Ministry of Health)

12.2 Indigenous and traditional faith healing and health practices

12.3 Supervision, types and its usage in health sector

12.4 अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली (Monitoring and evaluation system in health)

12.5 स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Health management information system)

12.6 Health insurance and financing in health care (स्वास्थ्य बीमा तथा वित्तीय व्यवस्थापन)

12.7 जनस्वास्थ्यमा वातावरणीय प्रभावहरू (Effects of environment in public health: air pollution, water pollution, domestic pollution, noise pollution, food security)

12.8 Importance of water, and sanitation in public health

12.9 Health volunteerism in health service delivery

12.10 स्वास्थ्य सेवामा समुदायको सहभागिता (Community involvement in health service delivery)

12.11 Counseling: concept, type, importance and its application in health service delivery

12.12 Sector Wide Approach (SWAp)

12.13 Roles and responsibilities of bilateral and multilateral organization: UKAID, USAID, WHO, UNFPA, UNICEF, UNFPA, etc.

12.14 National health account

12.15 Health Issues of current five years plan (federal and provincial)

12.16 प्रतिजैविक प्रतिरोध (Antimicrobial resistance)

12.17 अन्तर्राष्ट्रिय स्वास्थ्य नियमावली (International health regulations)

12.18 जलवायु परिवर्तन र यसको स्वास्थ्य प्रभावहरू (Climate change and health impacts)

12.19 Community Medicine & Public Health: Health system of Nepal (federal, provincial, local roles), Epidemiology & biostatistics basics, Outbreak investigation & response, National

programs (TB, malaria, leprosy, immunization, maternal health), disaster preparedness and disaster management and rapid response team, One health concept

12.20 Impact of pandemics

12.21 Communication & Professionalism: doctor–patient communication, चिकित्सा नैतिकता (Medical ethics) in general and its application, medico-legal issues, Breaking bad news, End-of-life and palliative care,

12.22 Research & Evidence-Based Practice: research methodology basics, critical appraisal of literature, thesis/dissertation requirement

द्वितीय पत्रः सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय

खण्डः (A)

(१ प्रश्न x १० अंक = १० अंक)

(१ प्रश्न x १५ अंक = १५ अंक)

1. Epidemiology, demography and research

1.1 Epidemiology: Purpose of epidemiology, epidemiological designs, measurements of health and disease, sources of information, sample size and sampling techniques, investigation of epidemic and causation, diseases surveillance, data analysis, confounding and measures to control of confounding, evaluation of health services

1.2 Public health: introduction to public health, concept, importance and current status of primary and basic health care in Nepal.

1.3 Research methodology:

- 1.3.1 Health system research: concept, application, overview, steps
- 1.3.2 Study designs
- 1.3.3 Operational research
- 1.3.4 Hypothesis testing
- 1.3.5 Statistical methods: data presentation, parametric and non- parametric statistics

1.4 Demography:

- 1.4.1 Introduction among vital statistics, demography and population study, scope of population study, population theory
- 1.4.2 Malthusian theory of population,
- 1.4.3 Optimum theory of population
- 1.4.4 Theory of demographic transition
- 1.4.5 National population policy of Nepal and population prospective plan (PPP) of Nepal
- 1.4.6 Measures of fertility, mortality and migration in population study.
- 1.4.7 Urbanization and health

1.5 Epidemiology: prevention and management of communicable diseases: cholera, brucellosis, enteric fever, sexually transmitted diseases including HIV/AIDS, Meningococcal meningitis, viral hepatitis, tuberculosis, leprosy, malaria, Dengue, Scrub typhus, shigellosis, trachoma, Japanese B encephalitis, food poisoning and scabies. COVID-19 and Influenza and Neglected Tropical Diseases (NTDS), Early Warning and Reporting System (EWARS), Vector Borne Diseases (VBDs), outbreak control management, eradication, elimination and control of endemics, epidemic and pandemic diseases.

1.6 Epidemiology of non-communicable disease: childhood and adult cancer, hypertension, congenital heart diseases, rheumatic heart diseases, ischemic heart diseases, cerebrovascular accidents, chronic obstructive airways diseases, cirrhosis of liver, diabetes mellitus, suicide, homicide, mental retardation, substance abuse, depression, Chronic Kidney Diseases (CKD).

खण्ड: (B)

(१ प्रश्न x १० अंक = १० अंक)

(१ प्रश्न x १५ अंक = १५ अंक)

2. Health Service Delivery-Part I

2.1 Immunization: Types of immunity, types of vaccines, national immunization strategies and programs in Nepal, vaccines against diphtheria, polio, tetanus, tuberculosis, measles, rubella, typhoid, human papilloma virus and hepatitis B. Other vaccines such as meningococcal meningitis, mumps, yellow fever, cholera and hepatitis A, etc.

2.2 Family planning: concept and methods of family planning., temporary and permanent methods, side effects and complications, Family planning integration, Unmet need of family planning, Family planning-country implementation plan

2.3 Women health: reproductive health and life cycle approach, adolescent pregnancy, importance of antenatal examination, postnatal examination, maternal and perinatal death surveillance and response, menopause, and infertility

2.4 Neonatal and child health: major neonatal problems and their management, breastfeeding and supplementary feeding, child health in community, well baby clinic, child abuse. Integrated management of newborn and childhood illnesses: CB –IMNCI, Facility Based IMNCI, comprehensive newborn care, and free newborn care services in nepal.

2.5 Adolescent health: adolescent friendly services and prevention of substance abuse.

2.6 Health of the elderly: major problems in elderly, accessibility to health care, social security, Geriatric and Gender Based Violence (GBV)

2.7 Nutrition: national policies, strategies and plans on nutrition, nutrition system strengthening in health sector, community nutrition, gender equity and social inclusion, emergency nutrition. Nutrition in life cycle approach, integrated management of acute malnutrition, integrated infant and young child feeding (IYCF), Micronutrient powder (MNP).

2.8 School health: Scope of school health, school health service components, roles and responsibilities of school health nurse

खण्ड: (C)

(१ प्रश्न x १० अंक = १० अंक)

(१ प्रश्न x १५ अंक = १५ अंक)

3. Health Service Delivery-Part II

3.1 Environmental health
- 3.1.1 Safe drinking water: Water pollution and water related diseases, purification of water, water quality criteria and standards
- 3.1.2 Sanitation: Waste disposal including Health care waste management, Swimming pool sanitation, health care waste management standards and operating procedures
- 3.1.3 Food hygiene: food, milk, meat, egg, vegetables hygiene, sanitation of eating places, food handlers, food borne diseases, food adulteration and food fortification
- 3.1.4 Air quality and air pollution, and its public health significance
- 3.1.5 Noise pollution
- 3.1.6 Concept and importance of Water, Sanitation and Health (WASH)

3.2 Occupational health: occupational hazards, screening and monitoring, occupational medical services, occupational diseases, prevention of occupational diseases

3.3 Disaster management: concept, types, prevention and management, epidemiologic surveillance and disease control in disaster situation, personal protection in different types of emergencies

3.4 Logistic management (logistics planning, procurement, supply and distribution)

3.5 Health sector information system (health management information system and logistics management information system)

3.6 National tuberculosis control and management program

3.7 National leprosy elimination program and disability management program in the country

3.8 HIV/AIDS and STI control and management program

3.9 Mental health program

3.10 Health financing and different health insurance system in Nepal, concept and importance of National health account

खण्ड: (D)

(१ प्रश्न x २५ अंक = २५ अंक)

उल्लिखित **खण्ड (A), खण्ड (B) र खण्ड (C)** को पाठ्यक्रमको विषयवस्तुमा आधारित भई विषयगत मुद्दा (Issues) समावेश भएको समस्या समाधानमूलक प्रश्नको उत्तर यस खण्ड अन्तर्गत दिनुपर्नेछ । समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकतानुसार निम्नानुसार ४ भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्ने छ ।

क. पहिलो भागमा समस्याको पहिचान र संक्षिप्त टिप्पणी ।
ख. दोस्रो भागमा विषयवस्तुका सन्दर्भमा विद्यमान व्यवस्था, नीति, कानुन र कार्यक्रम ।
ग. तेस्रो भागमा विद्यमान समस्या र समाधानका लागि सुझाव ।
घ. चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन तरिका ।

नमूना प्रश्नहरू (Model Questions)

1. प्रकोप व्यवस्थापनमा महामारी सर्वेक्षण र रोग नियन्त्रणको महत्त्वलाई छोटकरीमा प्रष्ट गर्नुहोस्। (५ अंक)
2. Explain the importance of the "Water, Sanitation, and Hygiene (WASH)" concept in preventing water-borne diseases in a community. Describe the key interventions a public health administrator would implement to improve WASH practices. **(10 Marks)**
3. Discuss the role of a Public Health Administrator in a disaster management scenario. Explain the specific actions to be taken during the three phases: pre-disaster, during-disaster, and post-disaster, with a focus on disease surveillance and control. **(15 Marks)**
4. The public health service of a rural municipality is facing challenges in the quality of drinking water, lack of sanitation, and waste management, which has increased the risk of water-borne diseases and environmental pollution. The municipality lacks the human resources and resources to monitor and implement public health standards. There is also a lack of community awareness about sanitation and personal hygiene. As a Public Health Administrator, prepare a comprehensive case study-based response to address this issue. (25 marks)

   Your response should be structured in four parts:

   - **Part 1: Problem Identification and Brief Commentary**
     - Identify the main problems affecting environmental health and public health services mentioned in the case study.
     - Provide a brief commentary on the immediate and long-term consequences of these problems for the community and the environment.
   - **Part 2: Existing Provisions, Policies, Laws, and Programs**
     - Discuss the existing national, provincial, and local government provisions, policies, and laws related to Water, Sanitation, and Hygiene (WASH), waste management, and environmental health.

    - Mention how these existing frameworks relate to the situation described in the case study.
- **Part 3: Analysis of Existing Problems and Suggested Solutions**
    - Analyze the existing problems and shortcomings in the current public health administration system as revealed by the case study.
    - Present concrete and practical suggestions to solve these problems and improve the overall quality of public health.
- **Part 4: Suggestion Implementation, Monitoring, and Evaluation**
    - Outline a strategy for implementing your proposed suggestions, emphasizing a multi-sectoral approach.
    - Explain how the effectiveness of these measures can be monitored and evaluated to ensure sustainable improvement in public health.